תורה אור

*רקקה ולא קראה חליצתה כשירה *רקקה ולא חלצה ולא קראה חליצתה פסולה קראה ולא רקקה ולא חלצה אין כאן בית מיחוש מני אילימא רבי אליעזר חלצה ולא רקקה ולא קראה חליצתה כשירה והא אמר רבי אליעזר °ככה יעשה (א) דבר שהוא מעשה מעכב אלא פשיטא רבי עקיבא וקתני רקקה ולא חלצה ולא קראה חליצתה פסולה למאן אילימא לעלמא פשיטא מיהויא חליצה דאישתריא לעלמא אלא לאו לאחין שמע מינה ולר"ע מאי שנא רקיקה ומאי שנא קרייה קרייה דאיתא בין בתחלה בין בסוף לא מיחלפא ליה רקיקה דבתחלה ליתא ולבסוף איתא מיחלפא ליה ואתו למישרי חלוצה לאחין ואיכא דאמרי הכי שלחו ליה יבמה שרקקה תחלוץ ואינה צריכה לרוק פעם אחרת כי ההיא (ב) דאתיא לקמיה דרבי אמי הוה יתיב רבי אבא בר ממל קמיה רקקה מקמי דתחלוץ אמר ליה רבי אמי חלוץ לה ושרי לה תיגרא אמר ליה ר' אבא והא בעינן מירק הא רקקה לה ותירוק ומה בכך נפיק מיניה חורבא דאי אמרת תיהדר ותירוק אמרי רקיקה קמייתא לית בה משמשא ואתי למישרי חלוצה לאחין והא בעינן כסדרן כסדרן לא מעכבא הוא סבר דחויי קא מדחי ליה נפק דק ואשכח דתניא *בין שהקדים חליצה לרקיקה בין שהקדים רקיקה לחליצה מה שעשה עשוי °לוי נפק לקרייתא בעו מינה גידמת מהו שתחלוץ יבמה שרקקה דם מהו °אבל אגיד לך את הרשום בכתב אמת מכלל דאיכא כתב שאינו אמת לא הוה בידיה אתא שאיל בי מדרשא אמרו ליה מי כתיב וחלצה ביד ומי כתיב וירקה רוק אבל אגיד לך הרשום בכתב אמת וכי יש כתב שאינו אמת לא קשיא *כאן בגזר דין שיש עמו שבועה כאן בגזר דין שאין עמו שבועה כדרב שמואל בר אמי דאמר *רב שמואל בר אמי אמר רבי יונתן מנין לגזר דין שיש עמו שבועה שאינו מתקרע שנא' °לכן נשבעתי לבית עלי אם יתכפר עון בית עלי בזבח ובמנחה עד עולם אמר רבה בזבח ובמנחה אינו מתכפר אבל מתכפר הוא בדברי תורה אביי אמר בזבח ובמנחה אינו מתכפר אבל מתכפר בגמילות חסדים רבה ואביי מדבית עלי קאתו רבה דעסק בתורה חיה ארבעין שנין אביי דעסק בתורה ובגמילות חסדים חיה שיתין שנין ת"ר משפחה אחת היתה בירושלים שהיו מתים כבן שמונה עשרה שנה באו והודיעו את רבן יוחנן בן זכאי אמר להם שמא ממשפחת עלי אתם שנא' °וכל מרבית ביתך ימותו אנשים לכו ועסקו בתורה ותחיו הלכו ועסקו בתורה וחיו והיו קורין אותן משפחת יוחנן על שמו אמר רב שמואל בר אוניא אמר רב מנין לגזר דין של צבור שאינו נחתם אינו נחתם והא כתיב °כי אם תכבסי בנתר ותרבי לך בורית נכתם עונך לפני אלא מנין שאפי' נחתם מתקרע שנאמר °מי כה' אלהינו בכל קראנו אליו והכתיב °דרשו ה' בהמצאו *לא קשיא הא ביחיד הא בציבור (ג) יחיד אימת אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אלו עשרה ימים שבין ר"ה ליוה"כ שלחו ליה לאבוה דשמואל יבמה שרקקה דם תחלוץ לפי שאי אפשר לדם בלא צחצוח רוק מיתיבי °יכול יהא *דם היוצא מפיו ומפי האמה טמא ת"ל °זובו טמא ואין דם היוצא מפיו ומפי האמה טמא אלא טהור ל"ק כאן במוצצת כאן בשותת: חרש שנחלץ וכו':

אמר

כדמפרש ואזיל: **אין כאן בית מיחוש** · ואפי' מייבום לא פסלה : **למאן** · כלומר למאי הלכתא תני פסולה : **אילימא** · דלא משתריא בה לעלמא פשיטא: **אלא לאו לאשמועינן דאיפסלה מאחין** · דקי"ל במסכת גיטין (דף כד:) כל מקום ששנינו חליצה פסולה פסולה ופוסלת על האחין גט פסול פסול ופוסל מן הכהונה : **מאי שנא רקיקה** · דפסלה : **ומאי שנא קריאה** · דלא פסלה דקתני אין כאן בית מיחוש הואיל ותרווייהו לדידיה לא קא מעכבי : **קרייה** · בין קודם חליצה מאן יבמי בין לאחר חליצה ככה יעשה אי נמי אמרינן תתייבם לא מיחלפא לאינשי בחלוצה דליתי למימר הך בתר חליצה אתייבם דאמרי הך קרייה דמקמי חליצה הואי אבל רקיקה דליתא אלא בתר חליצה מיחלפא לאינשי ויאמרו הך מדרקקה ודאי חלצה לה ברישא ואפילו הכי הדרה ומתייבמת ואתי למישרי חלוצה לאחין : **ושרי לה תיגרא** · כלומר פטור ושלחנה מבית דין: **אמרי רקיקה קמייתא לית בה משמשא** · ולא פסלה מאחין ומאן דחזי דמתייבמה סבר רקיקה בתר חליצה הואי כי אורחיה ושרינן חלוצה לאחין : **מהו שתחלוץ** · בשיניה : **יבמה שרקקה דם מהו** . מי הואי חליצה מעלייתא : **אבל אגיד לך כו'** · מקרא הוא בדניאל שהמלאך אמר לו אגיד לך את כל הנגזר בשמים ורשום בכתב והוא אמת מכלל דאיכא בשמים כתב דאינו אמת בתמיה : **מי כתיב וירקה רוק** · דליהוי משמע דלא יהא שם אלא רוק וירקה סתמא כתיב ואפילו רוק וד"א והכא נמי אי אפשר בלא לחלוחי רוק : **בכתב אמת** · שהקב"ה מאמתו ומקיימו ואינו חוזר ומבטלו : (ד) **אמר רבה** · גרסינן ול"ג ואמר רבא : **בהמצאו** · משמע שאין מצוי בכל עת: **תחלוץ** · ולא תתייבם עוד דאיפסלה עלייהו: **יכול יהא דם היוצא מפיו**. טמא כרוק ודם היוצא מפי אמתו טמא כזובו וקריו ומימי רגליו שהן מעיינותיו של זב וטמאין טומאה חמורה : **מוצצת** · אי אפשר בלא לחלוחי רוק :

דף סה:) דעקימת פיו הוי מעשה היכי ממעטינן קריאה וי"ל דמ"מ מעשה גרוע הוא יותר מרקיקה אי נמי לא דמי למנהג בקול שהוא מעשה גדול :

לאחין פסולה · משמע שפוסלה לאחין מדקתני פסולה ואפי' למ"ד בכל הגט (גיטין דף כד:) כל מקום ששנו חכמים חליצה פסולה איגה פוסלת על האחין הכא דייק מדלא קתני אין כאן בית מיחוש ודלא כפי' הקונטרס דפירש דאתיא כמ"ד כל מקום ששנו חכמים חליצה פסולה פוסלת דא"כ בלא שום דיוק הוה מצי לאוקומי כוותיה :

מי כתיב וחלצה ביד · והא דקאמר בירושלמי שחולצתו בימין למצוה בעלמא אבל עיכובא ליכא* :

רבא ואביי מדבית עלי קאתו · רבה גרס דרבא לא הוה כהן כדאמר בפ' הזרוע (חולין קלג. ושם) דאמר ליה לשמעיה זכי לי מתנתא אבל רבה היה כהן דאמר בפרק עד כמה (בכורות כז.) רבה בטיל לה ברוב ואמרינן במס' מועד קטן (דף כח. ושם) אמר רבא חיי בני ומזוני לאו בזכותא תליא מילתא כו' עד רבה חיה ארבעין שנין ורב חסדא תשעים שנין כדאמר נמי הכא רבה חיה ארבעין שנין הקשה הר"ר אלחנן דבגמילות חסדים נמי עסיק דאמר בחלק (סנהדרין דף צח:) אמר רבה ייתי ולא אחמיניה אמר ליה אביי מאי טעמא אמר מר הכי כו' מר (ה) תורה איכא גמילות חסדים איכא ואמר ר"י דלא עסיק כל כך בגמילות חסדים שיגלל מגזירת בית עלי אבל כדי שיגלל מחבלו של משיח היה בידו שגם שאר זכיות עומדות לו וא"ת ומאי הא דקאמר במס' מועד קטן (דף כח.) דלא בזכותא תליא מילתא אלא במזלא מדרבה לא חיה אלא ארבעין שנין ודלמא היינו טעם לפי שהיה מבני עלי וי"ל דסבירא ליה לרבא דבתורה בלבד הוא מתכפר כמו לרבה ועוד שגם רבה עסק בגמילות חסדים כדאמר בחלק (סנהדרין דף צח:)*: **יבמה** שרקקה דם תחלוץ · מעיקרא שלחו ליה ההוא דלעיל היבמה שרקקה ואח"כ שלחו ליה דאפילו רקקה דם תחלוץ :

קטגה

סב א מיי' פ"ד מהל' יבום הלכה יב סמג עשין נג טוש"ע אה"ע סימן קסט סעיף מה :

סג ב מיי' שם טוש"ע שם סעיף מז :

סד ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף מה :

סה ד מיי' שם הל' י טוש"ע שם סעיף מג:

סו ה מיי' שם הלכה יח:

סז ו מיי' שם הלכה י סמג שם טוש"ע שם סעיף מג :

[ועי' תוספות חולין כ. ד"ה לא]

סח ז מיי' שם הלכה כג והל' יח טוש"ע שם סעיף לא מ ובפירוש סדר חליצה סעיף ע עז :

סט ח מיי' שם טוש"ע שם סעיף מ :

ע ט מיי' פ"א מהלכות מטמאי משכב ומושב הלכה טז :

עא י מיי' שם ופ"ד מהלכות יבום הלכה כג טוש"ע אה"ע סימן קסט סעיף מ :

[ועי' תוס' ר"ה יח. ותוס' בכורות כז. ד"ה רבה]

ספרי פרשת כי תצא

דברים כה

דניאל י

[לקמן קו: סנהדרין מנו:]

ר"ה יח.

[שם יח. ע"ש]

שמואל א ג

שם ג

ירמיה ב

דברים ד

ישעיה נה

*לעיל מט:

נדה נו.
ויקרא טו

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' ככה יעשה כל דבר שהוא : (ב) שם כי ההיא יבמה דאתיא לקמ"ה דר' אמי: (ג) שם ויחיד אימת : (ד) רש"י ד"ה אמר רבה גרסינן כ"כ ס"א אמר רבה גרסי' ול"ג אמר רבא: (ה) תוס' ד"ה רבה וכו' מר הא תורה איכא הא גמילות :

◆

גליון הש"ס

גמ' לוי נפק לקרייתא. כעין זה עירובין דף כח ע"ב :

◆

תוספות ישנים

לא הוה בידיה אתא שאיל בי מדרשא . ובכ"י א) אמר כי (הא) אתא לקמיה דרבי וא"ל כך וכך שאלו ממני ולא ידעתי להשיב להם עד שפשטו מעצמו והאי דלא פשטו להו מעיקרא מפני שהיה מתגאה על שהיו מכבדין אותו מאד והיו מושיבין אותו במטה של זהב לפיכך לא ידע להשיב להם שהגאוה משכחת לאדם תלמודו : ה"ג רבה ואביי מדבית עלי קאתו . ול"ג רבא דהא רבא לא היה כהן כדאיתא בפ' הזרוע דא"ל לשמעיה שהיה כהן ז"ל זכי במתנות אבל הוא לא רצה לזכות שלא היה כהן ועוד דאמר דרבה חיה מ' שנה ואביי חיה ס' שנין . ובפ' אע"פ שנינו שהיה רבה אחר אביי דאתיא חומה דביתהו דאביי לקמיה דרבה דלפסוק לה מזוני ואין לומר דאביי מלך קודם יותר מכ' שנה שהרי מצינו בפ' שלשה שאכלו דאביי ורבא הוו יתבי קמיה דרבה אמר להו למי מברכין אביי אמר לטללא ורבא נפק לשוקא ואחוי כלפי שמיא אלמא קטנים היו שניהם באותה שעה :

א) וכ"ה בירושלמי כאן הלכה ו' דלוי בעצמו השיב כן לפני רבי ע"ש

תוספות יחד מקמאי

תניא חלצה ולא רקקה ולא קראה חליצתה כשרה רקקה ולא חלצה ולא קראה חליצתה פסולה קראה ולא רקקה ולא חלצה אין כאן בית מיחוש . מני אילימא ר"א חלצה ולא קראה ולא רקקה [חליצתה] כשרה הא ר' אליעזר אומר כל דבר [שהוא] מעשה מעכב (פסולה) . אלא פשיטא ר"ע וקתני רקקה ולא חלצה ולא קראה חליצתה פסולה לעלמא ומפסלת לאחים אליבא דר"ע נמי רקקה ולא חלצה ולא קראה פסולה לאחים והכי נמי שלחוה לאבוה דשמואל יבמה שרקקה תחלוץ אלמא ברקיקה לחודא פסולה לאחים אלמא כל יבמה יכולה לפסול עצמה מן האחים אם תרוק בפני אחד מהם . וא"כ קשיא הא דאמר לעיל יבמה שגדלה בין האחים כשרה להתייבם לוי נפק לקרייתא בעו מניה יבמה גדמת מהו שתחלוץ. רקקה דם מהו לא הוה בידיה אתי שאיל בי מדרשא א"ל מי כתיב וירקה רוק שלחוה לאבוה דשמואל יבמה שרקקה דם תחלוץ לפי שא"א בדם בלא צחצוחי רוק מיתיבי יכול יהא דם היוצא מפיו ומפי האמה שלו טמא [ת"ל] זובו הוא טמא ואין דם היוצא מפיו (טמא) ומפי האמה (אינו) טמא אלא טהור ואי א"א בלא צחצוחי הרוק אמאי [ומשנינן] ל"ק כאן במוצצת כאן בשותת. פי' (מוצצת) [שותת] אפשר בלא צחצוחי הרוק וצריכה לרוק לכתחלה ומי' דיעבד חליצתה כשירה כרא' גבי מדרשא דלוי מי כתיב וירקה רוק ' ומתני' נמי הכי משמע מדאצטריך קרא למעוטי דם היוצא מפיו